

Jærnbane spiller jo en saadan Rolle for Udbytten af Nutidens Virksomheder, at det f. Eks. vil være fuldstændig urimeligt, at en Industri eller Handel, som er bleven ødelagt ved, at Trafikken er flyttet andet Steds hen, skal statte lige saa meget, som hvis den faar en Station lagt lige ved Siden af sig. Der er mangfoldige Forhold ved den stærke Udvikling, som det økonomiske Liv har faaet i vor Tid, der gør det her anvendte System fuldstændig forældet, og jeg skal nævne bl. a. den industrielle Sammenslutning. Den moderne Virksomhed er jo i høj Grad baseret paa Sammenslutning, og vil blive det mere og mere, og Udbytten af en saadan Virksomhed vil efter en stor Maalestok komme til at bero paa den Krig, der føres mellem Producent og Konsument eller af Krigen mellem Producenterne indbyrdes, men de overvundne skulle statte lige med Sejrherrene, der ville gøre en større Forstel med Hensyn til Udbytten, om Prisen paa en eller anden Waade kan sættes op eller maa sættes ned, hvorimod selve det Beløb, der er anvendt til Fabrikens Anlæg, til Køb af Grund o. s. v. i mange Tilfælde vil blive af underordnet Betydning. Jeg kan derfor ikke se andet end, at hele dette Grundlag for Beskatning, skødt det har den historiske Ret — det vil jeg give den ærede Minister Ret i, det er et historisk Grundlag — er forældet og bør afløses af et andet, og min Mening er da, at man maa se at komme efter de virkelige Nytteværdier. Naar den ærede Minister siger, at Nytteværdien afhænger i høj Grad af den enkelte Fabrikants Dygtighed, saa er dette jo nok rigtigt, men der er to Slags Dygtigheder, der kunne komme i Betragtning ved denne Lejlighed. Hvis Fabrikanten har en Dygtighed fremfor alle andre, saa at han faar mere ud af sin Virksomhed end enhver anden Fabrikant i samme Genre kan faa, saa er det rigtigt, at denne Værdi faar man vanskeligt fat paa, ved en Ejendomsstat eller Næringsstat, den faas kun ved en Indkomststat, men Udbytten af en Fabrikation eller Handelsvirksomhed under lige Forhold, drevet med Gennemsnitsdygtighed, kan man faa fat paa ved Hjælp af erfarne Stattepaalæggere paa samme Waade, som man kan komme efter, hvad Folks Indkomster ere, hvor man ikke kan stole paa de Selvangivelser, der komme frem, nemlig ved Hjælp af det Rendskab, der kan have til en saadan Virksomhed, i Almindelighed naar den drives paa nogenlunde ordentlig og sædvanlig Waade. Lad saa den særlige Dygtighed gaa frit, naar blot Gennemsnitsudbyttet bliver lagt til Grund; blot at det bliver Virksom-

heden og Udbytten der bliver det afgørende ved Skatteligningen og ikke det rent døde Grundlag i Mure og Tømmerværk.

M. Madsen: Jeg skal fatte mig i stor Korthed. Det har forbaudet mig i høj Grad, at dette Lovforslag ikke har vundet mere Anklang, end det har, da der dog er en saa stærk Tendens, som der for øvrigt har været hele Samlingen, i Forhandlingerne til at ville støtte Agrarforslag. Jeg har ikke selv deltaget i Forhandlingerne, af dem eller overhovedet ladet mig afficere af dette Udtryk; men jeg vil dog gøre opmærksom paa, at der næsten ikke har været et Forslag til Behandling, som ikke i større eller mindre Grad har været præget af den Bevægelse, eller som ikke i alt Fald af de fleste er bleven stemplet som værende særlig af Betydning over for den store Bevægelse. Saa forbaudet det mig imidlertid i høj Grad, at dette Forslag ikke har faaet en meget mere venlig Modtagelse, thi jeg kan nemlig ikke se bedre, end at det egentlig er et af de mest rationelle Forslag til at støtte Agrarerne, hvad jo paa Dansk vil sige Hartkornet. Jeg ved vel, at det Parti, som her er det relative Flertal, efter Sigende har vist en overordenlig stor Tilbøjelighed til at støtte Agrarerne; men jeg indser ikke, at der er mere end et af deres Forslag, der kan have overvættedes stærk Betydning i saa Henseende, eller i alt Fald har taget direkte Sigte derpaa, og det er Forslaget om de 2½ Million Kroner til Amtsrepartitionssonden. Dette vil med andre Ord sige, at man er villig nok til at støtte Agrarerne, naar man kan tage Pengene et Sted, hvor ikke nogen kan blive fornærmet derved, nemlig af Statskassen. Men der vil jeg dog gøre opmærksom paa, at der er andre Folk, der have søgt sig stødt paa Manchesterterne, nemlig Byerne; de føle, at denne Klasse ogsaa tilhører dem, og jeg tror, at af alle de Forslag, der ere komne frem paa det Omraade, er der ikke et, der tilfredsstiller, for saa vidt man vil en retfærdigere Skattefordeling. Jeg har ikke hørt et eneste Forslag, der fra alle Sider bliver betragtet som retfærdigt, og jeg er sikker paa, at hvilke Forslag, der end komme frem, vil den, det kommer til at gaa ud over, ikke erkende, at de ere retfærdige, jeg selv indbefattet selvfølgelig. Jeg skal ikke opholde mig ved selve Sagen; men for mit personlige Bedkommende maa jeg sige, at dette er een af de Beje, hvorpaa man kan arbejde paa at komme Hartkornet til Hjælp og specielt, som den højtærede Indenrigsminister gjorde opmærksom paa, netop i de Kommuner, hvor det i højeste Grad er for-